

Posudek vedoucího na diplomovou práci p. Petra Kubiše „Věštění ve starověké Číně“

Autor se ve své práci podjal úkolu představit věšebné praktiky ve starověké Číně, a to především pro období Letopisů a Válčících států (770-221 př. n. l.). Ve své práci vycházel ze sekundární literatury v západních jazycích a čínštině, těžiště práce potom představuje vlastní rozbor záznamů o věštění v kronice *Zuozhuan*, popisující dění v době Letopisů (770-453 př. n. l.). Autor se přitom zaměřuje především na metody řízeného, kontrolovaného věštění, tedy věštby z kostí a krunýřů *bu* a věštění z řebříčků *shi*, přičemž určitou pozornost věnuje i věštbám ze snů a – poměrně povrchně – z neobvyklých úkazů.

V úvodní části práce autor představuje prameny, z nichž vychází, přičemž hlavní pozornost pochopitelně věnuje kronice *Zuozhuan*. Tato část působí povrchně a vzhledem k významu *Zuozhuanu* pro další rozbor by si nepochybně otázky jeho autenticity, stejně jako myšlenkového pozadí jeho vzniku, zasloužily větší prostor. Autor přebírá především názory Y. Pinese a D. Schaberga, které se mu jeví – ovšem bez bližšího vyargumentování – jako adekvátní pro vlastní přístup k záznamům o věštění v kronice.

Dále autor na základě sekundární literatury podává náčrt základních údajů o věštění v době Shang (13.-11. př. n. l.). Zde – s ohledem na časové vymezení práce – není třeba podrobnějšího rozboru, snad by bylo možno mít výhrady k autorovu rozčlenění shangských věšeb na tři základní tematické okruhy, které se sice při zběžném pohledu jeví jako adekvátní, ale pro srovnání s dalšími obdobími z nich vypadá jeden důležitý okruh (zčásti skrytý za obecným tematickým okruhem věštby o budoucnosti): věštby, jejichž cílem bylo usnadnit rozhodování o provedení nějakého důležitého podniku. Jak autor uvádí – zcela správně – v dalších kapitolách, tento typ věšeb figuruje v *Zuozhuanu* jako jeden z nejčastějších, takže při vyčlenění této skupiny věšeb v nápisech na věšebných kostech by se ještě výrazněji vyrýsovala kontinuita mezi věšebnou praxí v shangském období a v pozdějších periodách čínských dějin.

Následně autor charakterizuje věšebnou praxi v době Západní Zhou a posléze obrací pozornost k hlavním věšebným praktikám doby Východní Zhou, zachyceným především v *Zuozhuanu*: k věštbám *bu*, *shi*, věštění ze snů a zvláštních znamení. U každého z těchto typů se zabývá tematickými okruhy věšeb a otázkou, zda se týkaly spíše veřejné, či soukromé sféry: v tomto směru jsou jeho závěry adekvátní. Věnuje se rovněž osobám, které věštění

prováděly, přičemž využívá i poněkud problematický normativní spis *Zhouli*, ale s patřičnou kritičností a ve srovnání s konkrétními záznamy v *Zuozhuanu*.

Jak bylo uvedeno, těžiště práce spočívá v rozboru záznamů o věštění v samotném *Zuozhuanu*. K tomu autor přistoupil pečlivě, uvádí kvantitativní analýzu zastoupení různých typů věštění v tomto textu, ke cti mu ovšem slouží, že si je plně vědom omezených možností takového přístupu a obrací se tedy k obsahovému rozboru věštek. Poukazuje přitom na to, že záznamy o věštích zřejmě primárně sloužily záměrům autorů textu a v této souvislosti upozorňuje i na podstatné rozdíly oproti věšebním dokumentům z doby Válčických států, které poskytují vhled do reálné věšebné praxe. Jeho závěry se zde vesměs jeví jako adekvátní, i když někdy – jako v případech, kdy uvažuje o možných motivacích jednajících osob – jsou poznamenány určitou subjektivností.

Celkově považuji práci Petra Kubiše za zdařilou, přestože – jak jsem již výše naznačil – v některých pasážích trpící určitou povrchností a nedotažeností. Někdy by se dala vytknout i formulační nepřesnost, například v případě opakovaného tvrzení o rituálním charakteru věštění, z něhož se zdá, že autor neví přesně, co tímto termínem označuje. Autor nicméně prokázal schopnost samostatné práce s jazykově náročným pramenem a schopnost shrnout sekundární literaturu. Z jazykového hlediska čtení práce někdy ztěžuje poněkud šroubovaný jazyk charakterizovaný až pýthickými archaismy: k tomu možná svádí téma samotné. Celkově ale vzhledem k výše uvedeným kladům považuji práci Petra Kubiše za splňující požadavky na práci magisterskou a předběžně navrhuji její hodnocení výbornou.

V Praze dne 15. 9. 2011

Mgr. Jakub Maršálek Ph.D.

